

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2004

Julkaistu Helsingissä 6 päivänä elokuuta 2004

N:o 711—714

SISÄLLYS

N:o		Sivu
711	Laki lähestymiskiellosta annetun lain muuttamisesta	2015
712	Laki rikoslain 21 luvun 17 §:n kumoamisesta	2018
713	Laki kunnallisen eläkelain muuttamisesta	2019
714	Laki kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 34 §:n muuttamisesta	2046

N:o 711

Laki

lähestymiskiellosta annetun lain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lähestymiskiellosta 4 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain (898/1998) 2 §:n momentti sekä 3, 7, 11 ja 15 § sekä
lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 2 a §, 8 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

1 §

Lähestymiskielto

Jos itsensä uhatuksi tunteva henkilö ja henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, asuvat vakituisesti samassa asunnossa, lähestymiskielto voidaan määrätä henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan torjumiseksi (*perheen sisäinen lähestymiskielto*).

2 §

Kiellon määräämisen edellytykset

Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan määrätä, jos henkilön, jota vastaan kieltoa pyydetään, uhkauksista, aiemmista rikoksista tai muusta käyttäytymisestä voidaan päätellä, että hän todennäköisesti tulisi tekemään itsensä uhatuksi tuntevan henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikok-

HE 144/2003
LaVM 2/2004
EV 61/2004

107—2004

440201

sen, eikä kiellon määrääminen ole kohtuutonta ottaen huomioon uhkaavan rikoksen vakavuus, samassa asunnossa asuvien henkilöiden olosuhteet ja muut asiassa ilmenneet seikat.

2 a §

Kiellon määräämisen edellytysten arvioiminen

Kiellon määräämisen edellytyksiä arvioitaessa on otettava huomioon asiaan osallisten henkilöiden olosuhteet, jo tapahtuneen rikoksen tai häirinnän laatu ja toistuvuus sekä todennäköisyys, että henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, jatkaisi häirintää tai tekisi itsensä uhatuksi tuntevaan henkilöön kohdistuvan rikoksen.

3 §

Kiellon sisältö

Sen mukaan kuin asiaa koskevassa ratkaisussa tarkemmin määrätään, lähestymiskieltoon määrätty henkilö ei saa tavata suojattavaa henkilöä eikä muuten ottaa häneen yhteyttä tai sitä yrittää (*perusmuotoinen lähestymiskielto*), ellei 4 momentista muuta johdu. Kiellettyä on myös suojattavan henkilön seuraaminen ja tarkkaileminen.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, perheen sisäiseen lähestymiskieltoon määrätyn henkilön on poistuttava asunnosta, jossa hän ja suojattava henkilö asuvat vakituisesti, eikä hän saa palata asuntoon.

Jos on syytä olettaa, että 1 momentin mukainen lähestymiskielto ei ole riittävä rikoksen uhan tai muun häirinnän torjumiseksi taikka 2 momentin mukainen lähestymiskielto rikoksen uhan torjumiseksi, lähestymiskielto voidaan määrätä laajennettuna koskemaan myös oleskelua suojattavan henkilön vakituisen asunnon tai loma-asunnon, työpaikan tai erikseen määritellyn muun niihin rinnastettavan oleskelupaikan läheisyydessä (*laajennettu lähestymiskielto*).

Lähestymiskielto ei koske yhteydenottoja, joihin on asiallinen peruste ja jotka ovat ilmeisen tarpeellisia.

7 §

Lähestymiskiellon voimassaolo

Lähestymiskielto voidaan määrätä enintään yhdeksi vuodeksi. Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan kuitenkin määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kielto tulee voimaan silloin, kun käräjäoikeus tekee ratkaisun kieltoon määräämisestä. Ratkaisua on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei asiaa käsittelevä ylempi tuomioistuin toisin määrää.

Kielto voidaan uudistaa. Tällöin lähestymiskielto voidaan määrätä enintään kahdeksi vuodeksi. Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan kuitenkin uudistettaessa määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kiellon uudistamista voidaan pyytää ennen edellisen kiellon päättymistä.

8 §

Ratkaisun sisältö

— — — — —
Jos perheen sisäinen lähestymiskielto määrätään, ratkaisussa on myös yksilöitävä asunto, josta kieltoon määrätyn henkilön on poistuttava, sekä määrättävä siitä, miten kieltoon määrätty henkilö saa haltuunsa tarpeelliset henkilökohtaiset tavaransa. Tarvittaessa ratkaisuun on liitettävä ohjeet siitä, mistä kieltoon määrätty henkilö voi saada apua asumisensa järjestämiseksi kiellon voimassaoloaikana.

11 §

Päätös väliaikaisesta lähestymiskiellosta

Lähestymiskielto voidaan määrätä myös väliaikaisena. Väliaikaisesta lähestymiskiellosta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies. Siitä voi päättää myös tuomioistuin.

Pidättämiseen oikeutettu virkamies voi määrätä väliaikaisen lähestymiskiellon viran puolesta, jos kiellolla suojattavan henkilön suojan tarpeen ilmeisyys edellyttää kiellon välitöntä antamista ja jos asiassa ilmenneistä seikoista on pääteltävissä, että kiellolla suojattava henkilö ei kieltoon määrättävää hen-

kilöä kohtaan tuntemansa pelon vuoksi tai muusta syystä kykene itse kieltoa hakemaan.

Ennen väliaikaista lähestymiskieltoa koskevan asian ratkaisemista sekä kieltoon määrättäväksi aiotulle että sillä suojattavalle henkilölle on varattava tilaisuus tulla kuuluksi. Asia voidaan kuitenkin ratkaista asiaan osallista kuulematta, jos pyyntö on ilmeisen perusteeton tai jos kieltoon määrättäväksi aiottua henkilöä ei tavoiteta.

Väliaikaista lähestymiskieltoa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta.

12 a §

Perheen sisäisen väliaikaisen lähestymiskiellon käsittely kärjäoikeudessa

Kärjäoikeuden on pidettävä pääkäsittely viikon kuluessa siitä, kun pidättämiseen oikeutettu virkamies on saattanut päätöksensä väliaikaiseen perheen sisäiseen lähestymiskieltoon määräämisestä kärjäoikeuden käsiteltäväksi. Jos pääkäsittely peruutetaan, uusi

Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

pääkäsittely on pidettävä viimeistään kahden viikon kuluttua siitä päivästä, jolloin pääkäsittely oli tarkoitus toimittaa.

Jos erittäin tärkeä syy vaatii, 1 momentissa tarkoitettu määräaika voidaan määrätä edellä säädettyä pidemmäksi.

Jos pääkäsittely peruutetaan tai sitä lykätään, kärjäoikeuden tulee samalla määrätä, pidetäänkö väliaikainen perheen sisäinen lähestymiskielto voimassa.

15 §

Lähestymiskiellon rekisteröinti

Lähestymiskiellon tallettamisesta poliisi-asiain tietojärjestelmään ja tietojen poistamisesta järjestelmästä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa (761/2003).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Kari Rajamäki*

2018

N:o 712

L a k i

rikoslain 21 luvun 17 §:n kumoamisesta

Annettu Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 21 luvun 17 §, sellaisena kuin se on laissa 578/1995.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä loka-kuuta 2004.

Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Kari Rajamäki

N:o 713

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 4 §:n 7 ja 9 kohta, 14 §:n 1 momentin 3 kohta ja 4 momentti, 24 §:n 4 ja 5 momentti, 31 §:n 1 momentti, 33—35, 56—58, 61—67, 74 ja 75 sekä 117 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 7 ja 9 kohta laissa 1188/2003,

muutetaan 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 1, 2, 8 ja 10 kohta, 5 ja 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9—13 §, 14 §:n 1 momentin johdantokappale, 2 ja 4 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 16 §, 17 §:n 1 momentin 2 kohta, 20 ja 23 §, 24 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti, 25—30 §, 31 §:n otsikko, 32 §, 36 §:n 1 momentin johdantokappale, 1 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 37 §:n 2 kohta, 39 §:n 2 momentti, 40—42 §, 43 §:n 2—4 momentti, 45—55, 59 ja 60, 68—73 ja 76—78 §, 84 §:n 1 momentti, 87 §, 88 §:n 3 momentti, 89 §:n 1 momentti, 92 §:n otsikko, 101 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohta sekä 3 momentti, 102 §, 103 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 105 ja 109 §, 110 §:n 1 momentti, 112 §:n 1 momentti, 115 §:n 1 momentti, 123 §:n 2 momentti, 125 §:n 1 momentti, 126 §:n 1 ja 2 momentti, 133 §:n 1 ja 2 momentti, 145 §:n 2 momentti, 146 §:n 2 momentti, 148 §:n 1 momentin 7—9 kohta, 154 §:n 3 momentti ja 167 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 8 ja 10 kohta, 103 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 105 § mainitussa laissa 1188/2003, 10 § osaksi laissa 921/2003, 12, 71 ja 73 § osaksi mainitussa laissa 1188/2003, 17 §:n 1 momentin 2 kohta, 20 ja 45—47 § ja 154 §:n 3 momentti mainitussa laissa 921/2003, sekä

lisätään 36 §:ään uusi 5 momentti, 126 §:ään uusi 4 momentti ja 140 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

3 §

Lain soveltamisala

Eläketurvan piiriin kuuluu myös:

1) perhehoitaja, joka on tehnyt jäsenyhteis-

sön kanssa perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitetun toimeksiantosopimuksen (*perhehoitaja*);

2) hoitaja, joka on tehnyt jäsenyhteisön kanssa sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 b:ssä tarkoitetun sopimuksen omaishoidon tuesta (*omaihoitaja*);

3) jäsenyhteisön luottamushenkilö; sekä
4) sellainen luonnollinen henkilö, joka toimimatta yrittäjänä, on tehnyt jäsenyhteisön kanssa toimeksianto- tai konsulttisopimuksen tai sopinut vastaavasta muusta järjestelystä eikä tätä toimintaa harjoiteta yhtiön tai muun yhteisön nimissä.

4 §

Yleiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) palvelussuhteella tämän lain piiriin kuuluvaa virka- tai työsuhdetta, perhe- ja omaishoitajan sopimussuhdetta jäsenyhteisöön, luottamustointia sekä toimeksianto- tai konsulttisopimussuhdetta tai vastaavaa muuta jäsenyhteisön kanssa sovittua järjestelyä;

2) työntekijällä kaikkia lain soveltamisen piiriin kuuluvia henkilöitä;

8) tulevalla ajalla sen vuoden alun, jona työkyvyttömyys alkaa ja henkilön 63 vuoden iän välistä aikaa;

10) rahamäärillä summia, jotka vastaavat työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004;

5 §

Soveltamisen rajoitukset

Jäsenyhteisön palvelussuhteesta karttuu eläkettä tämän lain mukaisesti. Laki ei kuitenkaan koske palvelussuhdetta:

1) ajalta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 18 vuotta; tai

2) sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta.

7 §

Peruseläketurva ja kuntoutusetuudet

Peruseläketurvasta ja kuntoutusetuksista säädetään tässä laissa. Jäsenyhteisö ei voi järjestää eikä pitää voimassa palvelussuhteeseen perustuvaa peruseläketurvaa työnteki-

jöilleen muutoin kuin tässä laissa säädetyllä tavalla.

8 §

Lisäeläketurva

Kunnallinen eläkelaitos voi järjestää työntekijöille peruseläketurvan lisäksi myös lisäeläketurvaa. Lisäeläketurvan järjestäminen on jäsenyhteisölle vapaaehtoista.

9 §

Muualta järjestettävä lisäeläketurva

Sen lisäksi, mitä 8 §:ssä säädetään, jäsenyhteisö voi ottaa työntekijälleen tämän lain mukaisen eläketurvan lisäksi vapaamuotoisen eläkevakuutuksen tai myöntää hänelle yksittäistapauksessa ylimääräisen eläkkeen.

10 §

Eläke ja muut etuudet

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki ja työttömyyseläke. Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuksien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaajasta. Kuntoutusraha, -korotus ja -avustus voidaan kuitenkin maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta.

11 §

Vanhuuseläke

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63 ja 68 vuoden iän täyttämisen välisenä aikana. Edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä palvelussuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Vanhuuseläke myönnetään aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta kuitenkin aikaisintaan eläk-

keen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Jos eläkettä on haettu kolmen kuukauden kuluessa palvelussuhteen päättymisestä, eläke myönnetään kuitenkin palvelussuhteen tai muussa työeläkelaisissa tarkoitetun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan päättymistä lähinnä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos työntekijä on kahdessa tai useammassa palvelussuhteessa ja hän päättää niistä jonkun tai jotkut jäädäkseen vanhuuseläkkeelle, hänelle myönnetään 1 momentin estämättä vanhuuseläkkeenä myös vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä jatkuvasta palveluksesta maksetuista työansioista karttunut eläke. Vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen maksetuista työansioista on oikeus eläkkeeseen aikaisintaan 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

12 §

Vanhuuseläke julkisista eläkejärjestelmistä

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, jos hän ennen 63 vuoden iän täyttämistä on saanut vanhuuseläkkeen, joka ajalta ennen 1 päivää tammi-kuuta 1995 on karttunut 11/60 prosenttia kuukaudessa:

- 1) kunnallisen eläkelain voimaantulolain (550/2003) nojalla;
- 2) valtion eläkelain (280/1966) tai siihen liittyvän lainsäädännön nojalla;
- 3) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n nojalla;
- 4) Suomen Pankin eläkesäännön nojalla;
- 5) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) nojalla;
- 6) ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain (521/1969) nojalla; tai
- 7) Ahvenanmaan maakunnan varoista soveltuvien osin valtion eläkesäännösten mukaisesti suoritettavaa eläketurvaa koskevan lainsäädännön nojalla.

Vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä 1 momentin perusteella on, että hänen kunnallinen palvelussuhteensa ei jatku. Tällöin vanhuuseläkeikänä pidetään 1 momentissa mainittujen säännösten mukaista eläkeikää.

13 §

Varhennettu ja lykätty vanhuuseläke

Vanhuuseläke myönnetään hakemuksesta varhennettuna aikaisintaan 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta vähennettynä 42 §:n mukaisella varhennusvähennyksellä tai lykättyinä 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen korotettuna mainitun pykälän mukaisella lykkäyskorotuksella. Edellytyksenä on, ettei työntekijän kunnallinen palvelussuhde jatku.

Varhennettuun ja lykättyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä vanhuuseläkkeestä tässä laissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 11 §:n 1 momentissa ja edellä 1 momentissa säädetään, työntekijällä, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyys-turvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62 vuoden iässä siten, ettei sitä vähennetä varhennusvähennyksellä.

14 §

Osa-aikaeläke

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on 58—67-vuotiaalla työntekijällä edellyttäen, että:

2) hänellä on välittömästi ennen osa-aikaeläkkeen alkamista tämän lain piiriin kuuluvaa kokoaikaista palvelua yhdenjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta ja hänellä on ennen osa-aikaeläkkeen alkamisvuotta välittömästi edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana tämän lain alaisia työansioita kolmena kalenterivuotena vähintään 12 000 euroa vuodessa; kokoaikaisena palveluna pidetään sellaista työtä, jossa työansiot ovat vähintään 1 000 euroa kuukaudessa;

4) hänen palvelussuhteensa työaika ja ansio on vähentynyt osa-aikatyössä niin, että työansiot ovat yhteensä vähintään 35 prosenttia ja enintään 70 prosenttia 43 §:ssä tarkoitetusta vakiintuneesta ansiotulosta, kuitenkin vähintään 229,34 euroa kuukaudessa; työajan vähentäminen ei saa merkittävästi poiketa ansiotulojen vähentämisestä; ja että

Perhepäivähoitajalla 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kolmen kalenterivuoden ansiovaatimus kuitenkin täyttyy, jos ansioita on vähintään 10 500 euroa vuodessa. Tällöin kokoaikaisena palveluna pidetään sellaista työtä, jossa työansiot ovat vähintään 875 euroa kuukaudessa. Työajan vähentymistä ei edellytetä.

Jos työntekijä on siirtynyt toiminnan kunnallistamisen yhteydessä valtion palveluksesta jäsenyhteisön palvelukseen, otetaan 1 momentin 2 kohdassa mainittua kuuden kuukauden määräaika laskettaessa huomioon kunnallistamista edeltänyt valtion palvelus ja kolmen vuoden ansioissa myös ansiot valtion palveluksesta.

16 §

Siirtyminen osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle

Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että osa-aikatyö on päätynyt ja että hän ennen osa-aikaeläkkeen lakkaamista ja osa-aikatyön päättymistä on saavuttanut iän, jolloin hänellä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä täytettyään 68 vuotta edelleen jatkaa osa-aikatyötä, muutetaan osa-aikaeläke, sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Työntekijän lopettaessa osa-aikatyön maksetaan vanhuuseläkkeen lykkääntynyt osa siten korotettuna kuin 42 §:n 2 momentissa säädetään ja lisätynä 51 §:n 3 momentissa tarkoitettulla määrällä.

17 §

Ammatillinen kuntoutus

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta:

2) jos työntekijän eläkkeeseen sisältyvän tulevan ajan ansiot ovat vähintään 25 133,40 euroa, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana (*kuntoutustapahtumapäivä*), jona hakemus tehtiin tai jona hakijan kuntoutus-

tarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos työntekijä jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään, että tulevan ajan ansiot ovat vähintään edellä mainitun rajamäärän suuriset tai että eläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika 53—58 §:n mukaan, sellaisina kuin mainitut lainkohdat ovat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2004. Kuntoutustapahtumapäivä on kuitenkin kuntoutustoimenpidettä edeltävä päivä, jos kuntoutusta haetaan kuntoutustoimenpiteen jo alettua, tai sairausloman ensimmäinen päivä, jos hakija on jäänyt sairauslomalle palvelussuhteessa ollessaan ja kuntoutustarve oli olemassa jo sairausloman alkaessa.

20 §

Kuntoutuskorotus

Kuntoutustukeen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen maksetaan 17 §:n 3 momentissa tarkoitettua toimenpiteen kestoajalta kuntoutuskorotus.

23 §

Työkyvyttömyysetuudet

Työntekijällä on oikeus alentuneen työkyvyn perusteella työkyvyttömyyseläkkeeseen tai 25 §:ssä tarkoitettuun kuntoutustukeen 63 vuoden iän täyttämiseen saakka siten kuin tässä laissa säädetään. Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi ja kuntoutustuki määräajaksi.

24 §

Työkyvyttömyyseläke

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä:

Edellä 1 momentin 2 kohdan mukaista työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää sil-

mällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja. Työkyvyn vaihdellessa otetaan huomioon vuotuinen ansio.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään työkyvyn alenemisen arvioinnissa huomioon otettavista tekijöistä, sellaisen 60 vuotta täyttäneen työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioitaessa, jonka ansiotyöura on pitkä, otetaan huomioon myös työn aiheuttama rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työn vaativuus ja vastuullisuus, jos nämä seikat yhdistyneenä sairauteen, vikaan tai vammaan tekevät työntöön jatkamisen kohtuuttomaksi.

25 §

Kuntoutustuki

Kuntoutustuki myönnetään työntekijälle hänen kuntoutumisensa edistämiseksi niin pitkäksi määräajaksi kuin hänen arvioidaan olevan 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla työkyvyttö. Kuntoutustukea myönnettäessä kunnallisen eläkelaitoksen on varmistettava, että työntekijälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma.

Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle työntekijälle myös siksi ajaksi, jonka hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelu kestää.

Mitä muualla tässä tai muussa työeläkelaisissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta, sovelletaan kuntoutustukeen ja sen saajaan.

26 §

Täysi- ja osatyökyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläke myönnetään joko täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään työntekijälle, joka on tullut kykenemättömäksi virkaansa tai työhönsä tai jonka työkyky on alentunut 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla vähintään kolmella viidesosalla. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osatyökyvyttömyyseläkkeenä.

27 §

Työkyvyttömyyseläkkeen evääminen tai vähentäminen

Työkyvyttömyyseläketä ei myönnetä tai sen määrää vähennetään, jos työntekijä on aiheuttanut työkyvyttömyyden tahallaan.

Työkyvyttömyyseläketä voidaan vähentää myös, jos työntekijä on aiheuttanut työkyvyttömyyden törkeällä tuottamuksella tai saanut sairautensa, vikansa tai vammansa rikollisella teolla taikka jos hän ei ole ilman hyväksyttävää syytä suostunut kunnallisen eläkelaitoksen määräämään ja kustantamaan tutkimukseen tai lääkärin määräämään hoitoon. Samoin voidaan eläketä vähentää, jos työkyvyttömyys aiheutuu alkoholin tai muiden päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä ja työntekijä kieltäytyy hakeutumasta hoitoon, jonka eläkelaitos kustantaa.

28 §

Työkyvyn muutoksen vaikutus

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky muuttuu vähintään vuoden ajaksi siten, että muutoksella on 26 §:n mukaan vaikutusta eläkkeen suuruuteen, eläke tarkistetaan muutosta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jollei 112 §:n säännöksistä muuta johdu.

Työkyvyn muuttumista ja palautumista arvioitaessa taikka työkyvyttömyyseläkkeen keskeyttämistä harkittaessa otetaan huomioon eläkkeensaajan työansioissa tapahtuneet muutokset. Osatyökyvyttömyyseläkkeeseen ei ole oikeutta aikana, jolloin työansiot ovat enemmän kuin 60 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltävästä vakiintuneesta keskiansiosta eikä täyten työkyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin työansiot ovat enemmän kuin 40 prosenttia mainitusta keskiansiosta eikä ansiorajan ylitys ole tilapäistä.

Jos työansio on vähintään 40 prosenttia, mutta enintään 60 prosenttia 2 momentissa tarkoitetusta keskiansiosta, eläke tarkistetaan osatyökyvyttömyyseläkkeeksi. Jos työansio on yli 60 prosenttia mainitusta keskiansiosta, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai sen maksaminen keskeytetään.

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai

kuntoutustuki päättyy, eläkettä voidaan työhön paluun tukemiseksi jatkaa osatyökyvyttömyyseläkkeen suuruisena kuntoutustukena vuotta lyhyemmältäkin ajalta. Osatyökyvyttömyyseläke voidaan maksaa täytenä eläkkeenä 17 §:ssä tarkoitetun kuntoutuksen ajalta.

29 §

Työkyvyttömyyseläkkeen tarkistaminen, lakkauttaminen tai keskeyttäminen

Jos eläkkeensaajan työkyky on siinä määrin palautunut, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää tai lakkauttaa, jos eläkkeensaaja on ansiotyössä. Kuntoutusraha voidaan lakkauttaa, jos sen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt ammatillisesta kuntoutuksesta tai hän ilman pätevää syytä on keskeyttänyt tällaisen kuntoutuksen.

Työkyvyttömyyseläke tarkistetaan, keskeytetään tai lakkautetaan eläkkeensaajan hakemuksesta tai eläkelaitoksen aloitteesta 1 momentissa ja 28 §:ssä säädetyin edellytyksin. Eläkettä ei kuitenkaan tarkisteta, keskeytetä tai lakkauteta pitemmältä ajalta kuin eläkkeensaajan tarkistushakemuksesta tai eläkelaitoksen tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä lähinnä seuraavaa kalenterikuukautta edeltävän vuoden ajalta. Jos sellainen työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jonka maksaminen on keskeytetty, eläke lakkautetaan keskeytysajankohdasta lukien.

30 §

Työhönsijoittamisraha

Työntekijälle, jolle myönnetty tulevan ajan eläkettä sisältävä kuntoutustuki on lakannut, voidaan myöntää työhönsijoittumista varten eläkkeen määräistä työhönsijoittamisrahaa enintään kolmen kuukauden ajaksi. Jos hänelle myönnetään myöhemmin eläkettä samalle ajalle, työhönsijoittamisraha vähennetään eläkkeestä.

31 §

Osatyökyvyttömyyseläkkeen muuttuminen työttömyyseläkkeeksi

32 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus eläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Tällöin osatyökyvyttömyyseläke muuttuu täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Työkyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittuun eläkkeeseen on oikeus hakemuksesta aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien edellyttäen, ettei työntekijä ole enää siinä palvelussuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle, tai siitä ajankohdasta, jona työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä myönnetään sellainen uusi eläke, johon ei sovelleta 60 §:n säännöksiä.

36 §

Työttömyyseläke

Ennen vuotta 1950 syntyneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä on oikeus saada työttömyyseläkettä 60 vuotta täytettyään siihen saakka, kunnes hän täyttää 63 vuotta edellyttäen, että:

1) hänelle on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana karttunut työeläkelain mukaista eläkettä vähintään viideltä vuodelta; ansioiden perusteella karttumisaikaa otetaan tällöin huomioon siten kuin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 4 §:n 4 momentissa säädetään;

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Jos työntekijä täyttää edellä tässä pykälässä säädetyt edellytykset 62 vuotta täytettyään, hänelle myönnetään vanhuuseläke siten kuin 13 §:n 3 momentissa säädetään.

Työttömyyseläkkeestä ja sen saajasta on

jäljempänä mainituin poikkeuksin soveltuvin osin voimassa, mitä työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta säädetään.

37 §

Työttömyyseläkkeen maksamisen keskeytys

Työttömyyseläkettä ei makseta:

2) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ansaiten vähintään 523,61 euroa kuukaudessa; eikä

39 §

Työttömyyseläkkeen muuttuminen työkyvyttömyyseläkkeeksi tai vanhuuseläkkeeksi

Työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi ei kuitenkaan sovelleta, mitä 73 §:ssä säädetään. Jos vanhuuseläkkeeksi muuttuvaan työttömyyseläkkeeseen on sovellettu 49 §:n toista virkettä, vanhuuseläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläke. Samoin menetellään, kun työttömyyseläke on 1 momentin nojalla muutettu työkyvyttömyyseläkkeeksi, joka myöhemmin muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

40 §

Karttumisprosentit

Eläke karttuu vuodessa tämän lain alaisista kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista:

1) 1,5 prosenttia sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 53 vuotta, ja ajalta, jona eläkkeensaaja on saanut työeläkelain mukaista työkyvyttömyys-, työttömyys- tai vanhuuseläkettä tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea taikka niitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä sekä 52 §:ssä tarkoitettua eläkkeen perusteesta;

2) 1,9 prosenttia työntekijän 53 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta työntekijän 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;

3) 4,5 prosenttia työntekijän 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta, ei kuitenkaan, jos työntekijä saa tänä aikana eläkettä muuna kuin osaaikaeläkkeenä.

Tulevan ajan eläke on 53 §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiosta:

1) 1,5 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;

2) 1,3 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin tuleva aika luetaan 50 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja tulevan ajan päättymisen väliseltä ajalta.

Ajalta, jolta työntekijä on saanut työkyvyttömyyseläkettä, eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta eläkkeen päättämiskuukauden loppuun 53 §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansion perusteella siten kuin 59 §:ssä säädetään:

1) 1,5 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;

2) 1,3 prosenttia vuotta kohden siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan 50 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun ja tulevan ajan päättymisen välinen aika.

Kun eläkettä lasketaan kuukautta kohden, karttumisprosenttina käytetään 1/12 osaa 1—3 momentissa mainitusta määrästä. Jos kalenterivuoden aikana maksetuista työansioista karttuu eläkettä 1 momentin perusteella eri karttumisprosenttien mukaan, vuoden karttumisprosentti saadaan laskemalla kuukautta kohden laskettujen karttumisprosenttien keskiarvo kuukausilta vuoden alusta tai aikaisemman eläkkeen päättymisestä vuoden loppuun, enintään kuitenkin eläkkeen alkamiseen ja kertomalla tämä luvulla 12.

41 §

Eläkkeen karttuminen luottamustoimista

Luottamushenkilölle karttuu eläkettä jokaiselta kalenterivuodelta ansionmenetyksen korvauksista ja määräajalta maksetuista erillisistä palkkioista, joita jäsenyhteisö on hänelle kunakin kalenterivuonna maksanut.

42 §

Varhennusvähennys ja lykkäyskorotus

Jos eläke myönnetään varhennettuna vanhuuseläkkeenä, eläkettä vähennetään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua. Vähennys lasketaan työntekijälle eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä karttuneesta eläkkeestä.

Jos vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy.

43 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneena ansiona pidetään sitä jäljempänä 53 §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiota, jonka perusteella työntekijän työkyvyttömyyseläke laskettaisiin, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

Jos työntekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen osa-aikaeläke on sama suhteellinen osuus 1 momentissa mainitusta ansiotulojen erotuksesta kuin tämän lain alaiset vakiintuneessa ansiossa huomioon otetut työansiot ovat niiden lakien mukaisista vastaavista ansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään.

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on 75 prosenttia työntekijälle osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä karttuneista ja yhteensovitetuista työeläkkeistä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaan karttuneesta eläkkeestä. Jos työntekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun työeläkelain perusteella ja tässä tarkoitettu raja vähentää osa-aikaeläkettä, tehdään vähennys näiden lakien kesken niiden mukaan vakiintuneessa ansiotulossa huomioon otettujen työansioiden suhteessa. Täl-

laiseen eläkkeeseen voidaan rinnastaa vieraassa valtiossa tai kansainvälisen järjestön palveluksessa karttunut vastaava etuus. Jollei mainitusta etuudesta saada tietoa, enimmäismäärää laskettaessa huomioon otettavana eläkkeenä voidaan käyttää sellaista teoreettista eläkettä, joka viranhaltijalle tai työntekijälle olisi karttunut, jos hänen vieraassa valtiossa työskentelyyn perustuva vakuutus-aikansa olisi ollut tämän lain alaista palvelusta.

45 §

Kuntoutusrahan määrä

Jos työntekijä on kokonaan estynyt tekevästä ansiotyöstä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi, kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärä, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kuntoutustapahtumapäivänä korotettuna 33 prosentilla. Jos hakijan työeläkelain piiriin kuuluva työskentely jatkuu vielä sen jälkeen, kun hän on saanut päätöksen oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen, tässä momentissa tarkoitettuna ajankohtana pidetään kuntoutustoimenpiteen alkamista edeltävää päivää.

Jos työntekijä ammatillisen kuntoutuksen aikana ansaitsee enemmän kuin puolet siitä eläkkeen perusteena olevasta ansiosta, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettua eläkkeen tulevan ajan eläkkeenosa lasketaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 1 momentissa tarkoitettua täyden kuntoutusrahan määrästä.

46 §

Kuntoutuskorotuksen määrä

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovitetusta määrästä.

47 §

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen määrä

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus on

työkyvyttömyyseläkkeen suuruinen, eikä siihen makseta kuntoutuskorotusta. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä.

48 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruus määrätään 40 §:n mukaan. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä eläkkeestä.

49 §

Työttömyyseläkkeen määrä

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka työntekijälle olisi myönnetty, jos hänellä eläketapahtumahetkellä olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Tulevan ajan eläkettä laskettaessa sovelletaan kuitenkin 53—58 ja 68—72 §:ää sellaisena kuin mainitut lainkohdat ovat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2004. Työttömyyseläkkeeseen ei kuitenkaan lisätä tulevan ajan eläkettä.

50 §

Eläkkeeseen oikeuttava aika

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot, jotka työntekijä on ansainnut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä. Eläkkeeseen eivät kuitenkaan oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot, jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä tuleva aika on luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 53 §:ssä säädetään.

51 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikaeläkkeellä oloajalta

Osa-aikaeläkettä saaneen vanhuuseläkkeeseen lisätään osa-aikaeläkkeellä olon ajalta 1/16 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeeseen

1/8 prosenttia 43 §:ssä säädetystä ansiotulojen erotuksesta jokaiselta kuukaudelta, jolta työntekijä on saanut osa-aikaeläkettä. Tällöin ansiotulojen erotus on se työansiotulojen erotus, jonka perusteella osa-aikaeläke on ensimmäisen kerran määrätty. Jos osa-aikaeläke on maksettu myös muun työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen ansiotulojen erotus on sama suhteellinen osuus erotuksesta kuin tämän lain mukainen eläke on osa-aikaeläkkeiden yhteismäärästä.

Jos osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdystä osatyöstä karttuvaan eläkkeeseen luetaan mukaan tulevan ajan eläke, tulevalta ajalta eläke lasketaan 40 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti myös 43 §:n 1 momentissa tarkoitettua ansiotulojen erotuksesta.

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdystä osatyöstä karttuu eläkettä siten kuin 40 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

52 §

Eläkkeeseen oikeuttavat etuudet

Eläkkeeseen oikeuttavat myös ne jäljempänä 1—9 kohdassa mainitut etuudet, jotka työntekijä on saanut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta eläketapahtumaa edeltävän kalenterivuoden loppuun mennessä. Edellytyksenä on, että työntekijällä on ennen eläketapahtumavuoden alkua työeläkelain mukaisia työansioita vähintään 12 566,70 euroa. Etuudet eivät kuitenkaan oikeuta eläkkeeseen siltä ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelain mukaista muuta eläkettä kuin perhe-eläkettä. Tässä pykälässä tarkoitettu eläkeoikeus määräytyy etuuksien perusteena olevien työ- ja ansiotulojen mukaan seuraavasti:

1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempanrahan perusteena oleva sairausvakuutuslain (364/1963) mukainen työtulo;

2) vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisen vuorottelukorvauksen perusteella oleva ansio;

3) työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena oleva ansio edellyttäen, että päivärahaa on saatu joko työttömyysturvalaissa tarkoitettuna palkansaajana tai mainitun lain 1 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yrittäjänä, siltä osin

kuin päivärahaa on saatu ennen 63 vuoden iän täyttämistä;

4) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaisen ansiotuen perusteena oleva ansio;

5) työttömyysturvalain 10 luvussa tarkoitettun koulutuspäivärahan perusteena oleva ansio;

6) aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaisen ansiokoulutustuen perusteena oleva ansio;

7) työeläkelain taikka kuntoutusrahalain (611/1991) mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetyksen korvauksen perusteena oleva työansio siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

8) sairauspäivärahan ja erityishoitorahan perusteena oleva sairausvakuutuslaissa tarkoitettu työtulo siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle;

9) tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetykskorvauksen perusteena oleva työansio siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle, jos työntekijälle ei makseta sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tämän ansionmenetykskorvauksen vuoksi.

Siltä ajalta, jolta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on maksettu työntekijälle, eläkkeen perusteena on mainitun etuuden perusteena oleva työtulo korotettuna kertoimella 1,17. Ajalta, jolta etuus on maksettu työnantajalle, eläkkeen perusteena on mainitun etuuden perusteena oleva työtulo muunnettuna kertoimella 0,17. Jos kuitenkin etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, eläkkeen perusteena on kuitenkin 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena on työntekijälle maksetun vähimmäispäivärahan määrä.

Eläkkeen perusteena on 75 prosenttia 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettun etuuden perusteena olevasta ansiosta ja 65 prosenttia

4—9 kohdassa tarkoitettun etuuden perusteena olevasta ansiosta tai työtulosta.

Jos eläkkeensaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan, 1—3 momentissa mainituista ansiosta karttuneen eläkkeen osan käsittelee ja ratkaisee 7 luvussa tarkoitettu viimeinen eläkelaitos tai jos viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä ei sovelleta, työntekijän eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettu eläkelaitos tai jos työntekijällä ei ole yksityisten eläkelakien mukaan vakuutettuja työnansioita, se eläkelaitos, jossa eläketurva on järjestetty viimeisen ansiotyön perusteella. Vastuu näiden etuuksien perusteella karttuneesta eläkkeestä jaetaan eläkelaitosten kesken siten kuin työntekijän eläkelain 12 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään.

53 §

Tuleva aika

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös tuleva aika. Edellytyksenä on kuitenkin, että työntekijällä on työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana työeläkelain mukaisia työansioita vähintään 12 566,70 euroa.

Tulevan ajan eläkkeen perusteena oleva työansio (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työeläkelain mukaisten työansioiden perusteella, jotka työntekijällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkasteluai-ka*). Tulevan ajan ansiota määrättäessä vuosiansiot tarkistetaan 71 §:n mukaisesti. Tulevan ajan ansio on tarkasteluaijana saatujen, näin tarkistettujen työansioiden summa jaettuna kuudellakymmenellä.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä siihen luetaan myös tarkasteluaikaan kohdistuva 52 §:ssä mainitun etuuden perusteena oleva ansio tai työtulo tarkistettuna palkkakertomella.

Jos työntekijä on tarkasteluaijana saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea tai työttömyysturvalain peruspäivärahan suuruista työvoimapolitiittista koulutustukea tai koulutuspäivärahaa tai julkisesta työvoimapalvelusta annetun

lain mukaista perustukea, otetaan tulevan ajan ansiota määrättäessä työansiona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta mainittua etuutta on suoritettu. Vastaavalla tavalla otetaan huomioon myös sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, jos se on myönnetty työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan suuruisena.

Jos tulevan ajan ansiota määrättäessä työntekijällä ei tarkasteluajana ole 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen ansioiden lisäksi 2 momentissa tarkoitettuja työansioita, työntekijällä ei ole oikeutta tulevan ajan eläkkeeseen.

Jos työntekijän työansiot ovat tarkasteluajana hänen vakiintunutta ansiotasoaan pienemmät alle kolmivuotiaan lapsen hoitamisen vuoksi ja tämän seikan johdosta hänen eläketurvansa olisi alentunut vähintään 20 prosenttia, käytetään sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työntekijän hakemuksesta 1 momentin mukaisena ansiona sitä työansiota, jota lapsenhoitoaika ei ole pienentänyt.

54 §

Tulevan ajan ansiot erityistilanteissa

Sen estämättä, mitä 53 §:n 2 momentissa säädetään, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi, jos

1) työntekijällä ei ole tarkasteluajana yhtenäkkään vuonna sellaisia työansioita, jotka 53 §:n 2, 3 ja 6 momentin mukaan otetaan huomioon tulevan ajan ansiota määrättäessä; tai

2) työntekijällä on 1 kohdassa tarkoitettuja työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna.

Jos työntekijä on tullut työkyvyttömäksi ennen sen kalenterivuoden päättymistä, jona hän täyttää 23 vuotta, tarkasteluajana on sen estämättä, mitä 53 §:n 2 momentissa säädetään, 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkamisen ja sen kuukauden päättymisen välinen aika, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi. Tällöin tulevan ajan ansio on tänä tarkasteluajana saatujen 71 §:n mu-

kaan tarkistettujen työansioiden summa jaetuna samaan ajanjaksoon sisältyvien kuukausien lukumäärällä.

55 §

Tulevan ajan ansion jakaantuminen

Tämän lain alainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus 53 §:n 2—4 ja 6 momentissa ja 54 §:n 1 ja 2 momentissa määritellystä tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on kaikkien työeläkelakien alaisten ansioiden yhteismäärästä 53 §:n 2 momentin ja 54 §:n 2 momentin mukaisena tarkasteluajana.

59 §

Eläkkeellöoloajan lukeminen eläkejaksi

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin on suoritettava vanhuuden tai uuden työkyvyttömyyden perusteella eläkettä, eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös aika, jolta hänellä oli oikeus saada aikaisempaa eläkettä. Eläkkeeseen oikeuttavaksi ei kuitenkaan lasketa aikaa, jolta 28 §:n 2 momentin mukaan ei ole oikeutta eläkkeeseen. Määrättäessä tämän lain mukaista eläkettä työkyvyttömyyseläkkeen ajalta käytetään perusteena sitä suhteellista osuutta tulevan ajan ansioista, joka vastaa tämän lain mukaisten työansioiden määrää kaikkien työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä.

60 §

Eläke entisin perustein

Eläke määrätään samoin perustein kuin aikaisempi eläke, jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin myönnetään eläke sellaisen uuden työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin aikaisemman eläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta. Samoin menetellään, jos eläke myönnetään saman sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi eläke. Jos vanhuuseläke alkaa ennen kuin aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä

on kulunut kaksi vuotta, vanhuuseläke määrätään samojen perusteiden mukaan kuin työkyvyttömyyseläke.

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, eläke määrätään niillä perusteilla, joiden mukaan se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

68 §

Eläkkeessä huomioon otettavat ansiot

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon palkka tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Tällainen vastike katsotaan eläkkeen perusteena olevaan työansioon kuuluvaksi myös silloin, kun sen suorittaa työntekijälle työnantajan sijasta konkurssipesä, palkkaturvalaissa (866/1998) tarkoitettu palkkaturvasta huolehtiva viranomaislainen tai muu maksaja (*sijaismaksaja*).

Jos työstä suoritettava vastike on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi:

1) yleisöltä saatavilla maksuilla tai lunastuksilla; tai

2) vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettujen sairauskassan maksamalla päivärahalla, jota työntekijä saa laissa säädetyn tai työehtotai muussa sopimuksessa sovittun palkan sijasta, luetaan myös tällainen tulo eläkkeen perusteena olevaan työansioon; edellä 1 kohdassa mainitut maksut luetaan jäsenyhteisön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena työstä ei kuitenkaan pidetä muun muassa:

1) kokouspalkkioita;

2) työnantajalta saatua henkilökuntaetua;

3) korkoetua palvelussuhteen perusteella saadusta lainasta;

4) etua palvelussuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää alempan hintaan, jos etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä;

5) tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syn-

tyvää etua tai sellaista palvelussuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella;

6) työmatkasta saatua päivärahaa tai muuta kustannusten korvausta;

7) työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua odotusajan palkkaa;

8) palvelussuhteen päättämisestä maksettavaa korvausta tai muuta vahingonkorvausta;

9) henkilöstörahaolaisissa (814/1989) tarkoitettuja voittopalkkioeriä, jotka on siirretty henkilöstörahaan tai nostettu käteisenä tai henkilöstörahasta nostettua rahasto-osuutta; eikä

10) eriä, jotka maksetaan työntekijälle yhtiökokouksen päätöksen perusteella voitonjakona tai käteisenä voittopalkkiona, edellyttäen että käteinen voittopalkkio maksetaan koko henkilöstölle eikä sillä pyritä korvaamaan työehtosopimuksen tai työsopimuksen edellyttämää palkkausjärjestelmää ja että käteisen voittopalkkion määräytymisperusteet ovat henkilöstöraholain 2 §:n 2 momentin mukaiset ja että yhtiön vapaan pääoman määrä on suurempi kuin yhtiökokouksessa päätettävän käteisen voittopalkkion ja osakkeenomistajille maksettavien osinkojen yhteismäärä.

Edellä 3 momentin 10 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa edellytetään lisäksi, että voittopalkkion maksamisesta ei ole tehty työnantajaa velvoittavaa sopimusta ja että omistajat tekevät sitovan päätöksen käteisen voittopalkkion maksamisesta yhtiökokouksessa tilikauden päätyttyä ja että voittopalkkiot maksetaan tämän jälkeen. Lisäksi edellytyksenä on, että asia käsitellään yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1978) mukaisella tai muulla vastaavalla tavalla.

Kun työntekijä lähetetään Suomesta ulkomaille työskentelemään tai kun hänet otetaan ulkomailla suomalaisen työnantajan palvelukseen siten, että hän tulee tämän lain soveltamispiiriin, eläkkeen perusteena olevana työansiona on 1—4 momentista säädetystä poiketen pidettävä sitä palkkaa, jota vastaavasta työstä Suomessa olisi maksettava. Jos vastaavaa työtä Suomessa ei ole, työansiona pidetään sitä palkkaa, jonka muutoin voidaan katsoa vastaavan sanottua työtä.

69 §

Palkansaajien eläkemaksun vähentäminen

Eläkettä laskettaessa kunkin vuoden työansioista vähennetään määrä, joka vastaa sanotulle kalenterivuodelle vahvistettua 133 §:ssä tarkoitettua palkansaajien eläkemaksuprosenttia tai 53 vuotta täyttäneiden osalta korotettua maksua.

Palkansaajien eläkemaksua vähennettäessä sovelletaan soveltuvin osin, mitä työntekijäin eläkelain 7 a §:ssä säädetään. Vastaava vähennys tehdään myös eläinlääkärien muilta kuin jäsenyhteisöiltä saamista eläinlääkintähuoltolain (685/1990) 14 §:n 1 momentin mukaan eläkepalkassa huomioon otettavista palkkioista.

Vuodelta, jona työntekijä täyttää 53 vuoden iän, pidetään palkansaajien eläkemaksuprosenttina prosenttia, joka on 40 §:n 4 momentissa säädetyllä tavalla määrättyjen kuukausien lukumäärällä painotettu 1 momentissa säädettyjen eläkemaksuprosenttien keskiarvo.

70 §

Eläkkeen karttumisen eläketapahtumavuodelta

Jos työntekijällä on tämän lain alaisia ansioita vähintään kolmena perättäisenä kalenterivuotena ennen eläketapahtumavuotta kunakin vuonna vähintään 6 000 euroa, eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansioista. Edellisen vuoden ansiot kerrotaan eläketapahtumavuoden alusta eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien määrällä ja jaetaan luvulla 12.

Jos eläketapahtumavuotta edeltäneen vuoden ansiot kuitenkin poikkeavat kahden sitä edeltäneen vuoden keskiansioista yli 10 prosentilla, ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään, vaan eläke karttuu eläketapahtumavuodelta eläketapahtumaan mennessä maksetuista tämän lain alaisista ansiosta.

71 §

Palkkakerroin

Tässä laissa säädetyt ansiorajat ja rahamää-

rät sekä eläkettä laskettaessa kunkin vuoden ansio tarkistetaan kertoimella, josta säädetään työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä (*palkkakerroin*).

72 §

Ikäkorotus

Työkyvyttömyyseläkettä, osatyökyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea korotetaan jäljempänä mainitulla kertoimella sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkettä tai kuntoutustukea on maksettu yhteensä viideltä täydeltä kalenterivuodelta. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa siten, että iän ollessa 24—26 vuotta korotusprosentti on 21. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Iän ollessa yli 55 vuotta korotusta ei tehdä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kertakorotus ei sisältynyt edunjättäjän eläkkeeseen tai jos edunjättäjä ei ollut eläkkeellä kuollessaan, lisätään perhe-eläkkeen perusteeksi lasketta-vaan edunjättäjän työkyvyttömyyseläkkeeseen se kertakorotus, jonka edunjättäjä olisi saanut, jos työkyvyttömyyseläke olisi jatkunut 1 momentissa tarkoitettun ajan. Kertakorotus lisätään perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke tai kuntoutustuki olisi jatkunut yhteensä viisi täyttä kalenterivuotta.

73 §

Elinaikakerroin

Eläketurva sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen vuoden 2009 jälkeen siten, että vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan työntekijän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos vanhuuseläke kuitenkin alkaa ennen 62 vuoden iän täyttämivuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Leskeneläke muunnetaan eläkesovitusta tehtäessä kyseiselle vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella.

Kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 62 vuoden iässä tai sen jälkeen, eläke tarkistetaan työntekijän 62

vuoden iän täyttämivuodeksi vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ennen 62 vuoden iän täyttämivuotta, eläke tarkistetaan kuitenkin elinaikakertoimella, joka on vahvistettu sille vuodelle, jona eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

Elinaikakertoimena käytetään sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain työntekijäin eläkelain 7 h §:n nojalla vuosittain vahvistamaa kerrointa.

76 §

Yhteensovitus

Tämän lain mukainen eläke yhteensovitaan vähentämällä eläkkeestä seuraavat etuudet:

1) tapaturmavakuutuslain (608/1948) säännöksiin perustuva päiväraha tai tapaturmaeläke;

2) liikennevakuutuslain (279/1959) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus;

3) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;

4) liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;

5) sotilasvammalain (404/1948) nojalla myönnetty elinkorko; ja

6) sotilastapaturmalain (1211/1990) nojalla myönnetty päiväraha tai tapaturmaeläke.

Jos työntekijälle myönnetään vanhuuseläke 13 §:n mukaisesti 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen, yhteensovitus toimitetaan vastaten 68 vuoden ikää.

Jos työntekijällä on oikeus 1 momentissa mainittuun etuuteen, tämän lain mukaisena eläkkeenä maksetaan kaikkien jäljempänä 4 momentissa tarkoitettujen peruseläkkeiden yhteismäärän ja 1 momentissa mainitun etuuden erotuksesta yhtä suuri osa kuin tämän lain mukainen eläke on kaikista peruseläkkeistä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja peruseläkkeitä ovat työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitut eläkkeet.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa sääde-

tään, eläkettä yhteensovitettaessa ei oteta huomioon tapaturmavakuutuslakiin, liikennevakuutuslakiin tai sotilasvammalakiin perustuvaa sellaista korvausta, jota työntekijä on saanut vähintään kolmen vuoden ajan ennen eläketapahtumaa, siltä osin kuin korvaus ei ylitä eläketapahtumaa edeltänyttä tasoa vastaavaa korvausta eikä tällaiseen korvaukseen perustuvaa perhe-eläkettä. Uutena eläketapahtumana ei tällöin pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, osatyökyvyttömyyseläkkeen muuttumista työttömyyseläkkeeksi, työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen. Niin ikään ei oteta eläkkeitä yhteensovitettaessa huomioon sellaista sotilasvammalain mukaista korvausta, joka perustuu vuosien 1939—1945 sodissa saatuun vammaan.

Yhteensovituksessa otetaan huomioon myös 1 momentissa tarkoitettua etuutta vastaava vieraan valtion maksama etuus. Jos työntekijän eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika kahden tai useamman valtion eläkelainsäädännön mukaan, tulevan ajan päällekkäisyys estetään ottamalla huomioon 4 momentissa tarkoitettua etuutta vastaava vieraan valtion etuus tulevan ajan osalta silloin, kun on kysymys sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturvasetus, tai Suomea velvoittavien sosiaaliturvasopimusten alaisesta etuudesta.

77 §

Eläkkeiden uudelleen yhteensovitus

Edellä 76 §:ssä tarkoitettu yhteensovitus tehdään uudelleen, jos:

1) tämän lain mukainen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin jäljempänä 78 §:ssä säädetyn tarkistuksen johdosta;

2) eläkkeensaajalle myönnetään 76 §:n 1 momentissa tarkoitettu päiväraha, eläke, korvaus tai elinkorko;

3) eläkkeensaajalle myönnetään 76 §:n 6 momentissa tarkoitettu yhteensovituksessa huomioon otettava etuus; tai

4) 2 kohdassa mainitun etuuden määrä muuttuu muutoin kuin 78 §:ssä tarkoitetun tarkistuksen johdosta tai 3 kohdassa mainitun etuuden määrää muuttuu muutoin kuin 78 §:ssä tarkoitettuun tarkistukseen rinnastettavan toimenpiteen johdosta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua päivärahaa ei kuitenkaan yhteensoviteta silloin, kun se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen saajalle ja se perustuu osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneeseen tapaturmaan.

Yhteensovitusta ei tehdä uudelleen, jos 1 momentissa tarkoitettu etuus myönnetään tai jos se muuttuu lyhyemmäksi ajaksi kuin neljäksi kuukaudeksi luettuna etuuden alkamisesta tai muuttumisesta.

Yhteensovitus tehdään uudelleen siitä ajankohdasta, josta 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu etuus myönnetään tai josta sen määrä muuttuu, tai kun eläkelaitos saa tiedon 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun etuuden myöntämisestä tai muuttumisesta.

78 §

Indeksitarkistus

Eläkettä tarkistetaan kalenterivuositain siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

84 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläkkeen perusteena on se edunjäntäjän vanhuuseläke tai täysi työkyvyttömyyseläke, jota hän sai kuollessaan. Tällöin edunjäntäjän vanhuuseläkkeessä ei oteta huomioon 73 §:n mukaista eläkkeen muuntoa. Jos edunjäntäjä sai työttömyyseläkettä tai 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä, johon ei ollut lisätty tulevan ajan eläkkeenosaa, tämä eläkkeenosaa lisätään perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjäntäjän eläkkeeseen. Niin ikään perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjäntäjän eläkkeeseen lisätään edunjäntäjän eläkkeellä ollessa ansaitsema uusi eläke.

87 §

Perhe-eläkkeen yhteensovitus

Perhe-eläkkeen yhteensovituksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 76 ja 77 §:ssä säädetään. Jos yhteensovitus tehdään uudelleen, otetaan 76 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaa sovellettaessa huomioon siinä tarkoitettua etuutta vastaava perhe-eläke.

88 §

Leskeneläkkeen eläkesovitus

Jos leski ei saa 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, lesken ansioihin perustuvana eläkkeenä pidetään sitä eläkettä, joka hänelle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi edunjäntäjän kuolinpäivänä tai sinä päivänä, jona 2 momentissa tarkoitettu lapsi täyttää 18 vuotta. Näin menetellään myös vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön palveluksessa ansaitun vastaavan etuuden osalta. Jollei mainitusta etuudesta saada tietoa, mainittuna lesken ansiotyöhön perustuvana eläkkeenä voidaan pitää sellaista teoreettista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hänen vieraassa valtiossa työskentelyyn tai kansainvälisen järjestön palvelukseen perustuva vakuutusajansa olisi tämän lain alaista palvelusta.

89 §

Eläkesovitusperuste

Eläkesovituksessa vähennetään leskeneläkettä, jos lesken 88 §:ssä tarkoitettut eläkkeet ylittävät eläkesovitusperusteen. Eläkesovitusperuste on 649,69 euroa kuukaudessa, jos edunjäntäjän 84 §:n mukaisesti laskettu eläke ja työeläkelakiin perustuvat eläkkeet yhteensä ylittävät sanotun rahamäärän. Eläkesovitusperuste on sanottujen eläkkeiden yhteismäärän suurin, jos yhteismäärä ylittää 324,77 euroa ja on enintään 649,69 euroa. Muussa tapauksessa eläkesovitusperuste on 324,77 euroa.

92 §

Perhe-eläkkeen indeksitarkistus

101 §

Ennakkopäätös eläkeoikeudesta

Kunnallinen eläkelaitos voi antaa ennakkopäätöksen siitä:

1) onko hakija tämän lain alaisessa palvelussuhteessa tai onko hän tietynä ajanjaksona ollut sellaisessa palvelussuhteessa;

3) onko työntekijälle maksettava palkka tai muu vastike 68 §:ssä tarkoitettua eläkettä kartuttavaa työansiota.

Eläkelaitoksen on asianomaisen jäsenyhteisön hakemuksesta annettava päätös siitä, onko työntekijälle maksettava palkka tai muu vastike sellaista 68 §:ssä tarkoitettua, eläkettä kartuttavaa työansiota, joka kuuluu tämän lain piiriin.

102 §

Ennakkopäätös osatyökyvyttömyyseläkkeestä ja oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän:

1) osatyökyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset; tai

2) ammatillisen kuntoutuksen saamisen edellytykset.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai jäsenyhteisön ja työntekijän sopiman sitä pitemmän ajan kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu ennakkopäätös on eläkelaitosta sitova, jos kuntoutussuunnitelma, jonka eläkelaitos hyväksyy, toimitetaan eläkelaitokseen yhdeksän kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

103 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen eläkelain taikka yksityisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palvelussuhteessa, kunnallinen eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

Jos työntekijän eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty muussa julkisten alojen eläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

105 §

Neuvotteluvelvollisuus

Jos kunnallinen eläkelaitos tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 24 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja jos työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettujen yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua rahamäärän kolminkertaisena, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, yksityisten alojen eläkelakien piiriin kuuluvaan eläketurvaan ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 103 §:n 1 momentissa säädetään.

109 §

Muun kuin työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen alkaminen

Vanhuuseläkkeen, osa-aikaeläkkeen ja työttömyyseläkkeen maksaminen alkaa seu-

raavan kalenterikuukauden alusta sen jälkeen, kun oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt.

Jos työntekijä on saanut 36 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimaviranomaisen todistuksen myöhemmin kuin kuukauden kuluessa 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päivärahatodistuksen antamisesta, työttömyyseläke alkaa työvoimaviranomaisen todistuksen antamista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

110 §

Takautuva maksaminen ja eläkesaatavan vanhentuminen

Perhe-eläke voidaan maksaa takautuvasti vuoden ajalta ennen hakemuksen tekemistä ja työttömyyseläkettä tai osa-aikaeläkettä kuuden kuukauden ajalta ennen hakemuksen tekemistä. Pätevästä syystä perhe-eläke ja työttömyys- ja osa-aikaeläke voidaan maksaa tätä pitemmältäkin ajalta.

112 §

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen alkaminen

Täyttä työkyvyttömyyseläkettä maksetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, joka ensiksi seuraa sairausvakuutuslain 27 §:ssä tarkoitetun päivärahan ensisijaisuusajan eli 150 ensimmäisen suorituspäivän ja tämän jälkeisten, sanotussa pykälässä tarkemmin säädettyjen viiden tai neljän täyden kalenterikuukauden jälkeen. Jos työntekijä on täyttänyt 63 vuotta ennen sairausvakuutuslain 27 §:ssä tarkoitetun ensisijaisuusajan täyttämistä, eläke lasketaan työkyvyttömyyseläkkeenä, mutta myönnetään vanhuuseläkkeenä 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien.

115 §

Kertasuoritus

Kunnallinen eläkelaitos voi maksaa kertasuorituksena vanhuuseläkkeen ja täyden työ-

kyvyttömyyseläkkeen, jos eläkkeen määrä ennen 76 ja 77 §:n mukaista yhteensovitystä on pienempi kuin 12,72 euroa kuukaudessa. Jos eläkelaitos maksaa työkyvyttömyyseläkkeen kertasuorituksena, se maksaa samalla kertasuorituksena myös työkyvyttömyyseläkkeen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen. Niin ikään eläkelaitos voi maksaa kertasuorituksena 12,72 euroa pienemmän perhe-eläkkeen ja Suomesta lapselle maksettavan eläkkeen, joka maksetaan lapselle sosiaaliturva-asetuksen perusteella niiden etuuksien, joihin lapsella olisi oikeus Suomesta, ja lapsen asuinmaan myöntämien etuuksien erotuksena. Kertasuoritus lasketaan työntekijäin eläkelain 19 b §:n 5 momentissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamien perusteiden mukaisesti.

123 §

Viivästyskorotuksen maksamisvelvollisuuden rajoitukset

Eläkkeen korotusta ei makseta, jos se on pienempi kuin 5,39 euroa.

125 §

Eläkkeen maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 112 §:n 1 momentin mukaisesti samalle ajalle, jolta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, eläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa.

126 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle

Jos eläkkeensaaja on saanut työttömyys-turvalain mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai koulutuspäivärahaa taikka julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea samalta ajalta,

jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, kunnallisen eläkelaitoksen on Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen, koulutustuen tai ansiotuen määrää.

Jos eläkkeensaaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä kansaneläkelain 45 §:n 2 momentin mukaan samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään 153 §:ssä tarkoitetun valituksen johdosta eläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on maksettava takautuva eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen määrää. Samoin voidaan menetellä, jos eläkelaitos jatkaa 153 §:ssä tarkoitetun valituksen johdosta myönnettyä kuntoutustukea takautuvasti tai silloin, kun eläkkeensaaja on saanut kansaneläkelain mukaista eläkettä samalta ajalta, jolta kunnallinen eläkelaitos 162 §:n mukaisesti oikaisee aikaisemman päätöksen tai muutoin tarkistaa myönnetyn eläkkeen määrän tai oikaisupäätöksen jälkeen myöntää kuntoutustuelle jatkoa takautuvasti.

Jos henkilölle myönnetään vanhuuseläke takautuvasti samalle ajalle, jolta hän on saanut sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, maksetaan eläke sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun päivärahan määrää.

133 §

Palkansaajien eläkemaksu

Tämän lain soveltamisalan piiriin kuuluvat työntekijät ovat velvolliset suorittamaan eläkemaksun.

Eläkemaksu on työntekijäin eläkelain 12 b §:n 1 momentissa säädetyn eläkemaksuprosentin suuruinen osuus 68 §:ssä tarkoitetuista eläkkeissä huomioon otettavista ansioista.

140 §

Toimisto

Työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden se-

kä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä sisältävien asioiden valmisteluun eläkelaitoksessa on osallistuttava yhden tai useamman laillistetun lääkärin. Eläkelaitoksen lääkäri voi merkitä kannanottonsa asiakirjoihin noudattamatta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 23 §:ssä säädettyjä lääkintölaillisia todistuksia ja lausuntoja koskevia muotovaatimuksia.

145 §

Eläkkeenhakijan ja -saajan ilmoitusvelvollisuus

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle työkykynsä palautumisesta, ryhtymisestä, ansiotyöhön ja kuntoutuksen keskeytymisestä.

146 §

Jäsenyhteisöjen ilmoitusvelvollisuus

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, jäsenyhteisö on velvollinen pyydettyä antamaan eläkelaitokselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle kaikki sellaiset työntekijän työskentelyä ja työolosuhteita koskevat ja muut vastaavat jäsenyhteisöltä saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämiseksi ja käsiteltävänä olevan eläkeasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa.

148 §

Eläkelaitoksen oikeus antaa tietoja

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja:

7) jäsenyhteisön järjestämän 9 §:ssä tarkoi-

tetun vapaamuotoisen eläkevakuutuksen taikka yksityisen työnantajan järjestämän muun kuin työntekijäin eläkelain 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun vapaaehtoisen ryhmälisäeläketurvan jatkuvaa hoitamista varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määristä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot lisäeläketurvaa hoitavalle henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle;

8) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle uuden vapaamuotoisen eläkevakuutuksen tai ryhmälisäeläketurvan ehtojen sopimista varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määristä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot, jos lisäeläketurva jäsenyhteisön tai yksityisen työnantajan aloitteesta lopetetaan ja korvataan vastaavanlaisella uudella lisäeläketurvalla; uuden lisäeläketurvavakuutuksen antajan on tällöin esitettävä eläkelaitokselle selvitys siitä, että uusi lisäeläketurva merkitsee aikaisemman lisäeläketurvan korvaamista uudella; sekä

9) henkivakuutusyhtiölle, eläkekassalle tai eläkesäätiölle lisäeläketurvan ja sen kustannusten määrittämisestä varten tiedot työntekijöiden virka- ja työsuhteista, luottamustoimista, 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiantosopimuksista ja sopimuksista, eläkeoikeuksista, ikä- ja sukupuolijakaumasta ja eläkkeen määriin vaikuttavista tekijöistä sekä lisäeläketurvan lopullisen sisällön määrittämisestä varten työntekijöiden nimi- ja osoitetiedot, henkilötunnukset, tiedot eläkkeiden määristä ja eläkkeen määrään vaikuttavista tekijöistä sekä muut tässä kohdassa mainittua tarkoitusta varten välttämättömät tiedot; yksilöityjen henkilötietojen luovuttamisen edellytyksenä on kuitenkin, että henkivakuutusyhtiö, eläkekassa tai eläkesäätiö on huolehtinut siitä, että lisäeläkejärjestelyn piiriin kuuluville henkilöille on vakuutus sopimuksen tai eläkejärjestelyn tultua hyväksytyksi asianmukaisesti selvitetty henkivakuutusyhtiön, eläkekassan tai eläkesäätiön mahdollisuus saada tarvittavat tiedot ja ettei henkilö nimenomaisesti ole

kieltäytynyt lisäeläkejärjestelystä tai kieltänyt antamasta tietojaan.

---

154 §

Kuntien eläkelautakunta

Valtioneuvosto määrää sisäasiainministeriön esityksestä kuntien eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet enintään viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Eläkelautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla. Jäsenen, joka ei ole aikaisemmin tehnyt tuomarinvalaa tai sitä vastaavaa vakuutusta, tulee ennen tehtävänsä ryhtymistä tehdä se eläkelautakunnassa.

---

167 §

Oikeus siirtää eläke

Työntekijällä on oikeus siirtää tämän lain mukainen eläkeoikeutensa Euroopan yhteisöihin siten kuin eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetussa laissa (165/1999) säädetään. Siltä osin kuin eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetussa laissa on tämän lain säännöksistä poikkeavia säännöksiä, Euroopan yhteisöihin siirtyvään ja sieltä palautettavaan eläkeoikeuteen sovelletaan ensin mainitun lain säännöksiä.

1. Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2. Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu lain tultua voimaan. Kuitenkin sellaiseen työkyvyttömyys-, työt-

tömyys-, osa-aika- ja perhe-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Jos kuitenkin työntekijä on täyttänyt 63 vuotta ennen vuonna 2005 alkavaa työkyvyttömyyttä, eläke lasketaan työkyvyttömyyseläkkeenä tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan, mutta myönnetään vanhuuseläkkeenä eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta lukien tai erityisestä syystä aikaisemmin, kuitenkin aikaisintaan työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos kuitenkin työntekijä täyttää 63 vuotta ennen sairausvakuutuslain 27 §:ssä säädetyn ensisijaisuusajan täyttymistä, eläke lasketaan työkyvyttömyyseläkkeenä tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaan, mutta myönnetään vanhuuseläkkeenä 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien, kuitenkin aikaisintaan vuonna 2005 tapahtuvaa työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta lukien. Vanhuuseläkkeeseen ei kahdessa edellisessä virkkeessä tarkoitettussa tilanteessa sovelleta, mitä 17 momentissa säädetään vanhuuseläkkeen muuntamisesta.

3. Jos työntekijä jää vuonna 2005 vanhuuseläkkeelle tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle palvelussuhteesta, joka on voimassa 31 päivänä joulukuuta 2004, eläkettä määrättäessä vuoden 2005 ansio lasketaan tämän lain 70 §:n estämättä 5 momentissa säädetyllä tavalla vuoden 2004 loppuun päätetyn palvelussuhteen eläkepalkan perusteella. Eläkepalkka muunnetaan tämän lain 71 §:n mukaisella palkkakertoimella vastaamaan vuoden 2005 tasoa ja kerrotaan 1 päivästä tammikuuta 2005 eläketapahtumakuukauden loppuun olevien kuukausien lukumäärällä. Jos työntekijän eläketapahtuma sattuu vuonna 2006, 70 §:n 2 momentin mukaisessa vertailussa vuoden 2005 ansioita verrataan vuoden 2004 loppuun päätetyn palvelussuhteen eläkepalkkaan. Vastaavasti vuonna 2007 eläketapahtumissa vuoden 2006 ansiota verrataan vuoden 2005 ansioihin ja edellä mainittuun eläkepalkkaan.

4. Tämän lain 5 §:n 1 kohtaa sovelletaan siten, että eläketurva alle 18-vuotiaalta työntekijältä päättyy 1 päivänä tammikuuta 2005. Palvelussuhteesta, jonka aikana työntekijä on

saanut kunnallisen eläkelain tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 5 §:n 3 kohdan mukaista eläkettä, eläkettä karttuu tämän lain voimaantulosta lukien.

5. Tämän lain voimaan tullessa jatkuva palvelussuhde ja luottamustoimi päätetään 31 päivään joulukuuta 2004 ja palvelussuhteesta karttunut eläkeoikeus lasketaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan, kuitenkin siten, että eläkepalkkaa määrättäessä otetaan huomioon myös vuoden 2004 ansiot. Samoin kunnallisen eläkelain tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 50 §:n mukaan työeläkelisään oikeuttavien etuuksien perusteella karttunut eläkeoikeus lasketaan soveltuvin osin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

6. Päätettäessä palvelussuhde 5 momentissa tarkoitettulla tavalla voidaan palvelussuhteen eläkepalkka tarkistaa työntekijän tai edunsaajan hakemuksesta taikka kunnallisen eläkelaitoksen aloitteesta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 73 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Eläkepalkan tarkistus voidaan kuitenkin tehdä, jos eläkepalkka on alentunut poikkeuksellisen tai muun siihen rinnastettavan syyn takia ja sen vaikutus eläkepalkkaan on vähintään 7,5 prosenttia. Poikkeuksellisesta syystä johtuva tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 73 §:n mukainen tarkistus voidaan tehdä myös aikaisemmin päättyneisiin palvelussuhteisiin. Tällöin poikkeuksellisen syyn vaikutus tulee olla mainitussa pykälässä säädetyn suuruinen ja sitä verrataan vuoden 2004 loppuun mennessä karttuneeseen kokonaiseläketurvaan. Jos palvelussuhde on päättynyt ennen vuotta 1996, harkinnanvarainen tarkistus voidaan tehdä kunnallisen eläkelain voimaanpanolain (550/2003) 2 §:n 2 momentissa mainitun kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön silloin voimassa olleiden harkinnanvaraisen eläkepalkan tarkistamista koskevien määräysten mukaisesti.

7. Edellä 5 momentissa mainitulla tavalla lasketun eläkkeen ja työntekijän aikaisemmin päättyneistä palvelussuhteista ja luottamustoimista kunnallisen eläkelain ja sen voimaanpanolain mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2004 mennessä karttuneiden perusturvan mukaisten eläkkeiden yhteismäärä vuoden 2004

tasoon korotettuna yhteensovitetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 76 §:n mukaisesti muiden työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen perusteella vuoden 2004 loppuun mennessä karttuneiden eläkkeiden kanssa. Yhteensovitukseen sovelletaan soveltuvin osin työntekijäin eläkelain ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleen 8 §:n säännöksiä. Yhteensovitusraja määrätään käyttäen kuitenkin prosenttilukua, joka on sama suhteellinen osuus 60 prosentista kuin aika työntekijän 23 vuoden iän täyttämisenä vuoden 2004 loppuun on 40 vuodesta. Prosenttiluku lasketaan kahden sadasosan tarkkuudella. Eläkettä myönnettäessä yhteensovitettu eläke korotetaan vuoden 2004 tasosta vastaamaan eläkkeen alkamishetkeä tämän lain 71 §:n mukaisella palkkakertoimella.

8. Jos työntekijä tämän lain voimaan tullessa saa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittua vanhuuseläkettä, edellä 7 momentissa tarkoitettua yhteensovitusta ei kuitenkaan tehdä.

9. Kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 9 §:ssä tarkoitetun aikaisemman ammatillisen eläkeiän valinnee ja valinnan eläketapahtumaansa saakka säilyttävän työntekijän sekä työntekijän, jolla tämän lain 12 §:n mukaan on oikeus eläkkeeseen alle 63-vuotiaana, eläkkeitä yhteensovitettaessa 7 momentissa säädetyllä tavalla määrättävään yhteensovitusrajana käytettävään prosenttilukuun lisätään 1/8 prosenttiyksikköä jokaista täyttä kuukautta kohden, jolla eläkeikä alittaa 63 vuotta. Prosenttiluku voi kuitenkin olla enintään 60.

10. Sellaisen vuonna 1940—1944 syntyneen työntekijän osalta, jolla ei ole oikeutta 19 ja 20 momentin mukaiseen lisäeläkkeeseen, korotetaan 7 momentissa säädetyllä tavalla määriteltävää yhteensovitusrajaa siten, että 1940 syntyneen työntekijän yhteensovitusrajana lisätään 5 prosenttiyksikköä ja lisättävä määrä pienenee kutakin syntymävuotta kohden yhdellä prosenttiyksiköllä niin, että 1945 syntyneelle työntekijälle korotusta ei enää tehdä.

11. Kunnallisen eläkelain mukaisesta eläkkeestä vähennetään sama suhteellinen osuus 7, 9 ja 10 momentin mukaisen yhteensovi-

tusrajan ylittävistä kaikkien eläkkeiden yhteismäärästä kuin kunnallisen eläkelain mukainen yhteensovituksessa huomioon otettava eläke on työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen lakien ja eläkesääntöjen mukaisten yhteensovituksessa huomioon otettujen eläkkeiden yhteismäärästä, lukuun ottamatta valtion eläkelain mukaisen sotilaseläkejärjestelmän mukaan karttuneita eläkkeitä.

12. Ennen 7 momentin mukaista yhteensovitusta kunnallisen eläkelain ja sen voimaanpanolain mukaan karttunut eläke rajataan siten kuin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 75 §:ssä säädetään; 60 prosentin asemasta käytetään kuitenkin 7, 9 ja 10 momentissa tarkoitettuja prosenttilukuja.

13. Jos työntekijällä on oikeus kunnallisen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja hänelle myönnetään tämän lain voimaantulon jälkeen työeläkelain perusteella karttunut eläke, jota ei ole yhteensovitettu työntekijäin eläkelain ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleen 8 §:n mukaisesti, tai tällaisen eläkkeen määrää muutetaan, edellä mainittu kunnallisen eläkelain mukainen eläke yhteensovitetaan siten kuin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 76 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että kunnallisen eläkelain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yhteensovitusrajan ylittävistä osasta sama suhteellinen osuus kuin kunnallisen eläkelain mukainen eläke on työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen eläkkeiden yhteismäärästä. Edellä mainittua yhteensovitusta tehtäessä ei kuitenkaan oteta huomioon eläkettä, joka on karttunut 31 päivän joulukuuta 2004 jälkeen.

14. Mitä 13 momentissa säädetään, sovelletaan myös myönnettäessä perhe-eläke sellaisen edunjättäjän jälkeen, jonka saama eläke on määrätty ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Perhe-eläke yhteensovitetaan siten, kuin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 87 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että kunnallisen eläkelain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yhteensovitusrajan ylittävistä osasta sama suhteellinen

osuus kuin kunnallisen eläkelain mukainen perhe-eläke on työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—5 ja 7—9 kohdassa mainittujen eläkkeiden yhteismäärästä. Myönnettäessä perhe-eläke sellaisen edunjäätäjän jälkeen, jonka eläke on määrätty tämän lain mukaisesti perhe-eläkkeen pohjana vuoden 2004 loppuun on 7, 9 ja 10 momentin mukaisesti yhteensovitettu edunjäätäjän eläke.

15. Jos vuoden 2004 loppuun mennessä karttuneiden ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan yhteensovitettujen eläkkeiden yhteismäärän ja 7, 9 ja 10 momentin ja niitä vastaavien työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 4, 5 ja 7—9 kohdassa mainittujen säännösten mukaisesti yhteensovitettujen eläkkeiden ja muiden yhteensovituksessa huomioon otettujen työeläkkeiden yhteismäärän erotus on suurempi kuin työntekijälle tämän lain voimaantulon jälkeen työeläkelakien perusteella karttunut eläke, eläkettä myönnettäessä eläkkeeseen lisätään se määrä, jolla edellä tarkoitettu erotus ylittää tämän lain voimaantulon jälkeen karttuneiden eläkkeiden yhteismäärän. Jos yhteensovituksessa on otettu huomioon myös työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 4, 5 ja 7—9 kohdassa tarkoitettu eläke, kunnallisen eläkelain mukaiseen eläkkeeseen tuleva lisä on sama suhteellinen osuus edellä mainitulla tavalla lasketusta lisäyksen kokonaisuudesta kuin kunnallisen eläkelain mukainen eläke on näiden eläkkeiden yhteensovitetusta yhteismäärästä. Jos eläke myönnetään 17 momentin mukaisesti muunnettuna, eläkkeeseen tulevaa lisää määrättäessä käytetään vuoden 2004 loppuun mennessä karttuneiden eläkkeiden sijasta 63 vuoden ikään 17 momentissa tai muussa julkisten alojen eläkelaisissa säädetyin tavoin muunnettuja eläkkeiden määriä.

16. Jos työntekijä jää vanhuuseläkkeelle ennen 63 vuoden iän täyttämistä ja hänen eläkkeessään on yhteensovitettu työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1, 2 ja 10—13 kohdassa tarkoitettu eläke, hänen tämän lain mukaiseen eläkkeeseensä lisätään siihen saakka, kunnes hän saa oikeuden mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun eläkkeeseen, enintään kuitenkin 63 vuoden iän täyttämiseen saakka, se rahamäärä, jolla mainittujen eläk-

keiden yhteensovitus on pienentänyt kunnallisen eläkelain mukaisen eläkkeen määrää.

17. Jos ennen vuotta 1960 syntyneellä työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavaa kunnallisen eläkelain ja sen voimaanpanolain alaista palvelua, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993 ja josta eläkettä on karttunut 1/6 prosenttia kuukaudessa, ja hän jää tämän lain 11 §:n 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeelle 63 vuotta täytettyään tai 13 §:n 3 momentin mukaisesti 62 vuotta täytettyään, mutta ennen kuin hän on täyttänyt 65 vuoden iän taikka hänelle aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaan määrätyn kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 7 §:n mukaisesti voimassa olevan 65 vuotta alemman henkilökohtaisen vanhuuseläkeiän taikka viimeksi mainitun lain 9 §:n mukaisen ammatillisen eläkeiän, hänelle ennen 1 päivää tammikuuta 1995 karttunut peruseläke muutetaan vastaamaan 63 vuoden ikää jakamalla se muuntokertoimella 1,106. Eläkkeen muunto tehdään ennen 7, 9 ja 10 momentissa tarkoitettua eläkkeiden yhteensovitusta ja 12 momentissa tarkoitettua rajausta. Eläkkeen muuntoa ei tehdä, jos eläke myönnetään 36 §:n 4 momentin nojalla.

18. Jos ennen vuotta 1960 syntynyt työntekijä on säilyttänyt oikeuden alle 65 vuoden eläkeikään tämän lain 12 §:n mukaisesti, hänen tämän lain mukaiseen eläketurvaansa ei sovelleta, mitä 17 momentissa säädetään.

19. Työntekijällä, jonka eläke on karttunut 11/60 prosenttia kuukaudessa ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1995, on oikeus tältä ajalta eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteistaan kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 2 §:n 2 momentissa mainitun kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 §:n 3 momentin mukaiseen lisäeläkeosuuteen. Lisäeläkeosuuden saamisen edellytyksenä on, että kunnallisen eläkelain alainen palvelus jatkuu 26 momentissa säädetyllä tavalla yhdenjaksoisesti 17 momentissa tarkoitettuun henkilökohtaiseen vanhuuseläkeikään saakka tai työkyvyttömyyden alkamiseen saakka. Jos ennen vuotta 2005 karttunutta eläkettä on 7, 9, 10 ja 12 momentin mukaisen yhteensovitoksen tai rajauksen seurauksena vähennetty, lisäeläkeosuus voi kuitenkin olla enintään edellä mainitun eläkesäännön 12 §:n 3 ja 4 momentin mukaisesti määrätyn enimmäis-

määräprosentin ja 60 prosentin erotuksen osoittama prosenttiosuus yhteensovitusperusteesta. Mitä edellisessä virkkeessä säädetään, ei sovelleta, jos oikeus lisäeläkeosuuteen on 20 momentin 1 kohdan perusteella.

20. Edellä 19 momentissa tarkoitettuun lisäeläkeosuuteen ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1995 on oikeus myös työntekijällä,

1) jolla on oikeus tämän lain 12 §:ssä mainittuun eläkkeeseen tai

2) joka on siirtynyt valtion eläkelain alaisuuteen jäsenyhteisön jonkin toiminnan valtiollistamisen yhteydessä tai siirtynyt jäsenyhteisön palvelussuhteesta saman tai toisen jäsenyhteisön uuteen palvelussuhteeseen perusopetuslain (628/1998) mukaisiin esiopetustehtäviin ja hänen palvelussuhteensa jäsenyhteisöön täyttää siirtymiseen asti kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 2 §:n 2 momentissa mainitun kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 1 c §:ssä määrätyt edellytykset ja valtion eläkelain alainen palvelus jatkuu välittömästi siirtymisestä lukien valtion eläkelain 1 §:n 4 momentissa säädettyllä tavalla yhdenjaksoisesti 17 momentissa mainittuun henkilökohtaiseen vanhuuseläkeikään saakka tai hän tulee palvelussuhteen jatkuessa sitä ennen kunnallisessa eläkelaisissa säädettyllä tavalla työkyvyttömäksi.

21. Jos edellä 19 ja 20 momentissa säädetyn lisäeläketurvan säilyttänyt työntekijä tulee työkyvyttömäksi ennen lisäeläketurvan mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavan henkilökohtaisen eläkeiän täyttämistä, mutta 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen, hänelle myönnetään vanhuuseläke. Vanhuuseläkkeeseen ei sovelleta, mitä 17 momentissa säädetään vanhuuseläkkeen muuntamisesta. Vanhuuseläke myönnetään hakemusta seuraavan kalenterikuukauden alusta tai erityisesti syystä sitä aikaisemmin, kuitenkin aikaisintaan työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta lukien.

22. Jos kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 9 §:ssä tarkoitettua ammatillisen eläkeiän valinnan tehneen työntekijän eläkettä määrättäessä eläkeikää on korotettu 10 tai 20 prosentilla eikä eläkettä ole 7, 9, 10 ja 12 momentin mukaisen yhteensovituksen tai rajauksen seurauksena vähennetty, lisäeläkeosuus yhdessä yhteensovituksessa huomioon otettujen eläkkeiden kanssa voi olla enintään

19 momentin mukaisella lisäeläkeosuuden enimmäismäärällä korotetun yhteensovitusrajan suuruinen.

23. Sen estämättä, mitä kunnallisen eläkelain voimaanpanolaisissa säädetään, eläkkeeseen oikeuttavana palvelusaikana otetaan huomioon lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain alainen jäsenyhteisön palvelus ennen 1 päivää tammikuuta 1993 ainoastaan kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 9 §:ssä tarkoitettua ammatillisen eläkeiän valinnan ja valinnan eläketapahtumaansa saakka säilyttävän työntekijän vanhuuseläkkeessä edellyttäen, että valittu ammatillinen eläkeikä on alle 63 vuotta ja hän siirtyy 63 vuotta alemmassa eläkeiässä vanhuuseläkkeelle. Eläkejaksi luetusta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain alaisesta jäsenyhteisön palvelusta kunnallisen eläkelain voimaanpanolain mukaisesti karttunut eläke vähennetään kunnallisen eläkelain mukaisesta eläkkeestä työntekijän 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai jos hän saa sitä ennen oikeuden muuhun eläkkeeseen, jossa mainitut palvelusajat on otettu huomioon.

24. Päätettäessä vuoden 2004 lopussa palvelussuhdetta sellaiselle henkilölle, joka on siirretty valtion palveluksesta taikka palveluksesta, jonka eläketurva määräytyi valtion eläkelain perusteella, kunnalliseen palvelussuhteeseen eräiden keskussairaalaapiirien kuntainliitolle siirtyvien valtion sairaaloiden henkilökunnan aseman järjestämisestä annetun lain (320/1965), sairaanhoitolaitosten henkilökunnan aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (777/1966), yksityisten sairaanhoito- ja huoltolaitosten henkilökunnan aseman järjestämisestä laitoksen siirtymässä kunnan tai kuntainliiton omistukseen annetun lain (417/1968), Etelä-Hämeen keskusammattikoulun luovuttamisesta Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitolle annetun lain (18/1972), kansanterveyslain voimaanpanosta annetun lain (67/1972), eräiden yksityisten laitosten henkilökunnan aseman järjestämisestä laitoksen toiminnan siirtymässä kunnan tai kuntainliiton hoidettavaksi annetun lain (988/1975), valtion huoltolaitosten henkilökunnan aseman järjestämisestä laitoksen toiminnan siirtymässä kunnan tai kuntainliiton hoidettavaksi annetun lain

(1060/1975), kansanterveyslaitoksen aluelaitoksen henkilökunnan aseman järjestämisestä aluelaitoksen tehtävien siirtyessä kunnan tai kuntainliiton hoidettavaksi annetun lain (1142/1983) tai henkilökunnan aseman järjestämisestä luovutettaessa Kätilöopiston sairaala Helsingin kaupungin käytettäväksi osana Helsingin kaupungin terveystieteiden toimintaa annetun lain (1057/1985) säännösten perusteella, luetaan kunnallisen eläkelain mukaan eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeajaksi myös valtion eläkelain alainen palvelus, jos henkilöllä oli edellä mainittujen lakien mukainen siirtymäetu voimassa 31 päivänä tammiukuuta 2004.

25. Työntekijän, joka on siirretty kunnallisesta palvelussuhteesta valtion palvelukseen maistraattien, järjestämis- ja kaupungin ulosottolaitoksen siirtämisestä valtion haltuun annetun lain (344/1976), kaupungin vankiloitten lakkauttamisesta annetun lain (346/1976), raastuvanoikeuksien ja kaupunkien syyttäjälaitoksen siirtämisestä valtion haltuun annetun lain (353/1976) tai poliisilain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (51/1977) säännösten perusteella, ja jos kyseinen työntekijä oli valinnut edellä mainittujen lakien säännösten nojalla kunnallisen eläkelain mukaisen eläketurvan ja tämä valinta on voimassa vuoden 2004 lopussa, oikeus eläkkeeseen kunnallisen eläkelain mukaan säilyy, jos hänen valtion palvelunsa jatkuu valtion eläkelain 1 §:n 4 momentissa säädetyllä tavalla yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

26. Kunnallisen eläkelain alainen palvelussuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos palvelussuhde täyttää ennen tämän lain voimaantuloa kunnallisen eläkelain voimaantulon 7 §:ssä mainittujen säännösten mukaiset palvelussuhteen yhdenjaksoisuutta koskevat vaatimukset ja jos työntekijällä tämän lain voimaantulon jälkeen on kunnallisen eläkelain alaisia työansioita vähintään 6 000 euroa jokaisena kalenterivuotena ennen eläketapahtumavuotta. Rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 7 b §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004 ja sitä tarkistetaan vuosittain. Jos mainittu ansiovaatimus ei kaikkina vuosina täyty, edellytetään, että kunnallinen palvelus on jatkunut yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka siten,

että kunnallisen palvelussuhteen päättyessä seuraava kunnallinen palvelussuhde alkaa päättymispäivää seuraavana päivänä.

27. Sen estämättä, mitä tämän lain 11 §:ssä säädetään, kunnallisen eläkelain voimaantulon 9 §:ssä tarkoitetulla ammatillisen eläkeiän valinnan tehneellä työntekijällä on oikeus siirtyä vanhuuseläkkeelle valitsemansa eläkeiän täytettyään ennen 63 vuoden iän täyttämistä. Edellytyksenä on, että hänen kunnallisen eläkelain alainen palvelunsa jatkuu yhdenjaksoisena 26 momentissa mainitulla tavalla eläketapahtumaan saakka tai jos työntekijä on siirretty jäsenyhteisön palveluksesta toiminnan valtiollistamisen yhteydessä valtion palvelukseen, valtion palvelus jatkuu yhdenjaksoisena valtion eläkelain 1 §:n 4 momentissa säädetyllä tavalla eläketapahtumaan saakka ja että jäsenyhteisön tai valtion palvelus on päättynyt.

28. Sen estämättä, mitä tämän lain 13 §:n 1 momentissa säädetään, työntekijällä, jolla tämän lain voimaan tullessa on oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen, säilyy oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ennen 62 vuoden iän täyttämistä. Jos työntekijä siirtyy varhennetulle vanhuuseläkkeelle kunnallisen eläkelain alaisen palvelun jatkuessa ja hänellä on säilynyt oikeus 19 momentissa tarkoitettuun lisäeläkeosuuteen, eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaista kuukautta kohden, jolla eläkettä varhennetaan ennen työntekijän 17 momentissa tarkoitettua henkilökohtaisen vanhuuseläkeiän tai 20 momentissa tarkoitettua muun julkisen järjestelmän eläkeiän täyttämistä. Jos työntekijällä ei ole oikeutta lisäeläkeosuuteen, varhennus laskeaan 65 vuoden eläkeiästä. Työntekijälle, joka on täyttänyt 62 vuotta siirtyessään varhennetulle vanhuuseläkkeelle, lasketaan varhennettu vanhuuseläke myös 5 momentissa säädetyllä tavalla vuoden 2004 loppuun mennessä karttuneesta ja 17 momentin mukaisesti muunnetusta eläkkeestä sekä sen jälkeen karttuneesta eläkkeestä siten, että varhennusvähennys on 0,6 prosenttia jokaista kuukautta kohden, jolla työntekijä varhentaa vanhuuseläkkeensä ennen 63 vuoden iän täyttämistä, tällöin työntekijällä on oikeus näin lasketuista eläkkeistä suurempaan.

29. Sen estämättä, mitä tämän lain 13 §:n 1 momentissa säädetään, vuosina

1940—1959 syntyneellä työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke varhennettuna aikaisintaan sitä kalenterikuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana hän täyttää iän, joka on kolme vuotta alempi kuin hänen 17 momentissa mainittu henkilökohtainen vanhuuseläkeikänsä. Varhennettu vanhuuseläke lasketaan 5 momentissa säädetyllä tavalla vuoden 2004 loppuun mennessä karttuneesta ja 17 momentin mukaisesti muunnetusta eläkkeestä sekä sen jälkeen karttuneesta eläkkeestä siten, että varhennusvähenys on 0,6 prosenttia jokaista kuukautta kohden, jolla työntekijä varhentaa vanhuuseläkkeensä ennen 63 vuoden iän täyttämistä. Sen estämättä, mitä kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 9 §:ssä säädetään, ammatillisen eläkeiän valinnut työntekijä voi siirtyä tämän lain 13 §:n mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

30. Ennen vuotta 1947 syntyneen työntekijän oikeus eläkkeeseen osa-aikaeläkkeellä oloajalta määräytyy kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 8 §:n 1 momentin mukaisesti. Samoin määräytyy eläke osa-aikaeläkkeellä oloajalta mainitussa säännöksessä tarkoitetuilla vuosina 1947—1951 syntyneillä työntekijöillä, joiden osa-aikaeläkkeen alkaminen täyttää mainitussa säännöksessä mainitut edellytykset.

31. Sen estämättä, mitä kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 9 §:ssä säädetään, sellaisella työntekijällä, jolla on ollut mainitussa pykälässä tarkoitettu oikeus ammatillisen eläkeiän valintaan ja joka on tätä valintaoikeuttaan käyttänyt, on oikeus osa-aikaeläkkeeseen aikaisintaan tämän lain voimaantulosta lukien. Edellytyksenä tällöin on, että työntekijä täyttää kunnallisen eläkelain 14 §:n 1 momentissa säädetyt osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset. Mikäli mainitun työntekijän osa-aikaeläke alkaa ennen kuin hän on täyttänyt valitsemansa ammatillisen eläkeiän, sitä koskeva valinta raukeaa ja työntekijän 19 momentissa tarkoitettuun lisäeläkeosuuteen oikeuttavana vanhuuseläkeikänä pidetään sitä eläkeikää, joka hänelle olisi määrätty, jos hän ei olisi tehnyt ammatillisen eläkeiän valintaa.

32. Jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke on määrätty ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevien säännösten mukaan, sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään,

eläkkeen aikana saaduista ansiosta karttuu uutta eläkettä tämän lain 40 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti tämän lain voimaantulosta lukien, ja näin karttunut eläke myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen tai työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä tai jos työntekijällä oli oikeus eläkkeelle siirtyessään tätä alempaan eläkeikään, tässä eläkeiässä siten kuin tämän lain 32 §:ssä säädetään. Mitä tämän lain 28 §:n 2 ja 3 momentissa ja 29 §:n 2 momentissa säädetään oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttamisesta, keskeyttämisestä tai tarkistamisesta, sovelletaan myös työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen tämän lain voimaantuloa.

33. Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä on oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen kunnallisen eläkelain tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 33 §:n ja 102 §:n mukaan, kuitenkin siten, että hänelle myönnetään 63 vuotta täytettyään vanhuuseläke. Vastaava oikeus on vuosina 1944—1947 syntyneillä työntekijöillä, jotka ovat säilyttäneet oikeuden yksilölliseen varhaiseläkkeeseen kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 7 §:ssä mainittujen aikaisemmin voimassa olleiden säännösten perusteella. Vuonna 1947 syntyneillä yksilöllisen varhaiseläkkeen saamisen alaikäraja on 59 vuotta. Yksilöllisen varhaiseläkkeen edellytyksenä oleva tulevan ajan oikeus määritellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 53—58 §:n mukaan. Eläkettä laskettaessa noudatetaan kuitenkin tämän lain 53 ja 54 §:n työkyvyttömyyseläkettä koskevia säännöksiä. Yksilölliseen varhaiseläkkeeseen sovelletaan edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita kunnallisen eläkelain 31 §:n 1 momenttia sekä 34 ja 35 §:ää. Yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä. Tällöin vanhuuseläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta tämän lain 73 §:ää.

34. Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan 19 momentissa mainitun kunnallisen eläkelaitoksen eläkesääntöön 30 päivänä marraskuuta 1995 hyväksytyjen muutosten voimaantulomääräysten 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ennen vuotta 1943

syntyneeseen henkilöön eläkesäännön 3 §:n 1 momenttia ja 12 c §:ää sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Edellä mainittuun henkilöön ja kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuun henkilöön sovelletaan kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 c §:n 4 momentin määräyksiä sellaisina kuin ne olivat voimassa niihin 26 päivänä marraskuuta 1999 hyväksytyjen muutosten voimaan tullessa sekä kunnallisen eläkelain 5, 40, 51—64, 69—73 sekä 75 ja 76 §:ää sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Eläkettä vuoteen 2011 saakka laskettaessa sovelletaan indeksiä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutosten painokerroin 0,5. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa indeksin kalenterivuositain.

35. Tämän lain 5 §:n 1 momentissa säädettyä 18 vuoden ikärajaa sovelletaan vuoden 1986 jälkeen syntyneen työntekijän työansioihin, jotka on ansaittu tämän lain voimaan tultua. Lain voimaan tullessa 18 vuotta täyttäneelle, mutta alle 23-vuotiaalle työntekijälle eläkettä alkaa karttua tämän lain voimaantulosta lukien.

36. Sen estämättä, mitä tämän lain 4 §:n 8 kohdassa ja 32 §:ssä säädetään, sellaisen työntekijän osalta, joka on säilyttänyt oikeuden kunnallisen eläkelain voimaanpanolain 9 §:ssä tarkoitettuun 63 vuotta alhaisempaan ammatilliseen eläkeikään, otetaan eläkkeeseen oikeuttavana aikana huomioon tämän lain 53 §:ssä tarkoitettu tuleva aika tähän 63 vuotta alhaisempaan eläkeikään saakka, työntekijälle myönnetty työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ja työkyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittuun eläkkeeseen on oikeus tässä 63 vuotta alhaisemmassa eläkeiässä.

37. Sen estämättä, mitä tämän lain 40 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, ennen vuotta 1950 syntyneelle työntekijälle karttuu eläkettä 55 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien 2,0 prosenttia vuodessa tämän lain voimaantulosta lukien sen kalenterikuukauden loppuun, jona hän täyttää 63 vuotta.

38. Tämän lain 52 §:ssä mainitun etuuden perusteella eläkettä karttuu tämän lain voimaantulosta lukien.

39. Tämän lain 53, 54, 55, 59 ja 60 §:ää sovelletaan eläketapahtumaan, joka sattuu 1 päivänä tammikuuta 2006 tai sen jälkeen. Jos eläketapahtuma sattuu vuosina 2006—2009, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan vuoden 2004 työansiona huomioon vuosiansioksi muunnettuna se eläkepalkka, jonka perusteella tulevan ajan eläkeoikeus olisi laskettu, jos työntekijä olisi tullut työkyvyttömäksi 31 päivänä joulukuuta 2004, ja vuoden 2005 ansiot otetaan huomioon siten kuin tämän lain 53 ja 54 §:ssä säädetään. Tällöin myös tarkasteluajana käytetään vastaavasti tulevan ajan ansion perusteena huomioon otettavien vuosien määrää. Jos eläketapahtuma sattuu vuonna 2010, otetaan vuoden 2005 työansiot huomioon siten kuin tämän lain 53, 54 ja 59 §:ssä säädetään ja tarkasteluajaksi määrätään vastaavasti vuosien 2005—2010 perusteella. Kuitenkin tämän lain 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua ansioedellytystä määrättäessä otetaan huomioon työansioita kuntoutustapahtumaa edeltävältä viiden kalenterivuoden ajalta.

40. Tämän lain 72 §:n mukainen korotus myönnetään myös työkyvyttömyyseläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa. Jos perhe-eläke määrätään edellä tarkoitettua työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, korotus lisätään myös perhe-eläkkeeseen. Tällöin korotus myönnetään sen tämän lain 72 §:ssä tarkoitettua korotusprosentin mukaisesti, joka vastaa työntekijän tai edunjättäjän ikää vuoden 2010 alussa. Korotus myönnetään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kunnallisen eläkelain 76 ja 87 §:n mukaisesti yhteensovitettuun eläkkeeseen.

41. Tämän lain 78 §:ää sovelletaan myös eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa.

42. Mitä tämän lain 145 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta, sovelletaan myös työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa, sekä yksilölliseen varhaiseläkkeeseen.

43. Sen estämättä, mitä tämän lain 7

luvussa säädetään, viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset soveltavat, toinen eläkelaitos ennen tämän lain voimaantuloa voi-

massa olevia säännöksiä ja toinen eläkelaitos vuoden 2005 alusta voimaan tulevia säännöksiä, elleivät eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta.

Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*

N:o 714

L a k i

kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 34 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnallisesta viranhaltijasta 11 päivänä huhtikuuta 2003 annetun lain (304/2003)
34 §:n 6 kohta seuraavasti:

34 §

*Virkasuhteen päättyminen ilman
irtisanomista*

Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja
irtisanomisaikaa:
— — — — —

6) sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana viranhaltija täyttää 68 vuotta, jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen määräaikaisesta jatkamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*

HE 45/2004
StVM 14/2004
EV 111/2004

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 711—714, 4 arkkia